అల్లసాని పెద్దన

(10-వ పేజీ తరువాయి)

మెంత అని విమర్శించారు. ఆ విమర్శలు చదివి నప్పట్నుంచీ, మనవాండ్లా నాటక కాలనిర్ణయ సిద్ధాంతం మన గ్రంథాలగ్గూడా పడ్తుందా లేదా ని విచారించడ మారంభించారు.

పె: ఉహూ—

నే: ఆగండి తాతగారూ, నన్ను చివరల్లా చెప్పనీండి ఆ సిద్ధాంతాన్ని తమ గ్రంథానికి పట్టిస్తే:—'ఒకనాటి కుతపకాలమునందు' అన్నారు కాబట్టి ఆ కాలమందు యోగి వచ్చాడన్నమాట: తర్వాత ప్రవరుని అలవాట్నుబట్టి భోజనానంతరం తీర్థయాత్రా సంభావణ జరిగుండాలి: అది జరిగింతర్వాత సిద్ధుడు మందు రాసిపోవాలి: 'ఆ మందిడి యతడరిగిన భూమిసుకుడరిగె' అనడంవల్ల నాడే ప్రవరుడు హిమవత్పర్వతాని కెళ్ళుండాలి: "మధ్యాహ్నముండెల్పెడుఁ" అనడంచేత, అతిథి బ్రాహ్మణుకోసం రెండు ఝాములైతేగాని భోం చేయరుకదా. మధ్యాహ్నమంటే రేమిటా అని—

పె: కాలసిద్ధాంతమంటే యిదా! తెలిసింది. హిమవత్పర్వతంలో నెంతకాలమున్నాడు, తర్వాత సూర్యాస్తమయవర్ణ నంజెగడా, ఆ మన్య హిమవంతపర్యటనం, వరూధినీ దర్శనం, సంభావణ అన్నిటికీ వ్యవధివుందా, పైకథా కాలపరిమాణ మెంతా, అనికాదూ మీ సిద్ధాంత ప్రయోగం?

నే: (సంతోషంతో) చిత్తం, నూత్న గ్రాహులు: తమరు చూపిస్తే అంటుకుపోతారు!

పె: (ముక్కుమీద వేలేసుకుని) నీ చూపిస్తే అంటుకుపోవడం చల్లగా వుండా! ఇదేం సిద్ధాంతం! యిదేం పాపకర్మం! ఏమిటీ?! తెల్లాళ్ళ వాఙ్మయానికి పట్టిందీ యీ తెగులు! దాన్ని మన వాఙ్మయానిగ్గూడా పట్టించాలనీ మీరంధి?! రామరామా! ఇట్లాటి విమర్శొస్తుందని మేమంతా యెరక్క రాస్తిమే! ఏమిటీ? ఒకొక్క కావ్యంలో కథ యెంత కాలపరిమాణాన్ని నిరూపించావనా? వెయ్యేండ్లవుతుంది, నూరేండ్లవుతుంది, యేడా దౌతుంది, నెలౌతుంది, దిన మౌతుంది, లేకపోతే ఒక్క ఘడియో, విఘడియో, రెప్పపాటో అవుతుంది. ఈ కాలపరిమాణం తెలియడంవల్ల నయ్యే రసపోషణేది, జ్ఞానాభివృద్ధేది? మేమింతాకన్న చెత్తను పోగుజేయడం క్రింది కృషన్నమాట— ఓరి, మీ విమర్శ బంగారంగానూ! (కొంచె మాగి) సరే, మీ సిద్ధాంతదృష్ట్యా మా గ్రంథాన్ని విమర్శిద్దాం. దాన్లో కథ జరిగి కొన్ని కోట్ల సంవత్సరాలైంది. ఒకడి చిన్నతనంలో జరిగిందే మనస్సుకుబట్టే విషయమైతే నిన్నో మొన్నో జరిగినట్లుందే, కవి అంత మనస్సుకు పట్టలేనికథ నెత్తుకోనేయెత్తుకోడే. ఎత్తుకున్నప్పుడిప్పుడు జరుగుతున్నట్లు వ్రాస్తేగాని అది సర్వాదరణీయం కాదే. అట్లాటప్పుడు దానికాల పరిమాణ నిర్ణయానికి దిగితే ఆకర్షేమౌతుంది? తర్వాత ఒక కథలో వెనక జరిగిందీ, ముందు జరిగిందీ, ఇప్పుడు జరిగిందీ ఉండొచ్చునే భూత భవిష్యద్వర్తమానకథాసరళులకు విపరీతకాల పరిణామ వ్యత్యాసా లుండొచ్చునే అవన్నీ మీ సిద్ధాంతంతో కొల్చికూర్చిస్తే దాంతోనే ప్రయోజనం వెలగబడ్తుంది. కావయ్యా, ఓపికపట్టి పనిలేనివా డెవడో కూర్చుని కూరుస్తాడు ఎందుకు పనికొస్తుం దది. తద్దృష్ట్యా పరీక్షించి లోపాలోపాలు మీరంతా నిర్ణయిస్తా రనుకుందాం. దాంతో మా మనుచరిత్రకు వన్నె తరుగుతుందా, వాసి తరుగుతుందా? మీ విమర్శనాశక్తి బాగుం దనుపిస్తుందా?

నే: అ దేమండీ? కాలసిద్ధాంతవిమర్శతో నాంగ్లవాఙ్మయ మెంత పెరిగిం దనుకుంటారు!

పె: ఔ నా న్నాయనా! రవ్వ ఒక పలుకులా గుంటుంది కాని అడ్డమైన చెత్తా పోగుజేస్తే పెద్ద కుప్పవుతుంది.

నే: తమ కా సిద్ధాంతం పనికిరాదన్నమాట.

పె: (కొంచెముండి) పనికిరాం దన్నమాటేమిటి.—వట్టి పనికిమాలిన సిద్ధాంత మన్నమాట. ఈ కథలో ముందు భాగానికి తర్వాతి భాగానికి బహుశా యింతకాలం జరి గుంటుందని యెవడైనా ఛాందసవ్యాఖ్యా తంటేం బాగుంటుందేమో కాని మిగతావాండ్ల కది నిరర్థకం.

నే: పోనీండి తాతగారూ: మరొక విషయం:—ఆ గ్రంథం ద్వితీయాశ్వాసమంత బాగుండవేం మిగతా ఆశ్వాసాలు.

పె: ఇట్లాటి శంకల కేమని సమాధానం? గడుసుతనంగా అదిబాగుంది కాబట్టి, అందామంటే సమాధానం కాదైపాయె! ఏదో విప్పి చెబితేగాని నీకు సంతుష్టిగానుండదు కాబట్టి చెబ్తాపట్టు. మొదట కథకూడా ఒక వస్తువే. ఏ వస్తువుకైనా రుచి సమగ్రంగా వుంటుందా? చిన్న ఉదాహరణం వంకాయ. తొడిమ దగ్గర రుచి మిగతా చోట్ల నుండదు. ఆ కథకంతా మూలమా ఆశ్వాసంలో ఉంది. మిగిల్న భాగాలకంటే అక్కడి కథ రసవంతమైంది. అందుకని మిగిలిన వాట్లోకంటే రుచిమంతంగా వుంది. కాని గ్రంథాన్నట్లా పరిశీలించగూడదు. మిగతా ఆశ్వాసాల్లో నున్న విషయాల్ని తీసుకుని అవి యితరత్రా కనుపించి నటువంటి విషయాలకంటే బాగున్నాయో లేదో చూడాలి. వేట నుదాహరణంగా తీసుకో. వాఙ్మయంలో నున్న వేటలకు మా వేటకు నేలాటి పోలి కుందో గమనించాలి. అప్పుడు తేల్చాలి. మా మత మేమిటంటే, చదువుకోవడానికి వినడానికి మీ కా ఆశ్వాస మెంత యింపుగా గనబడ్డా మిగతావి వాట్లో నున్న విషయరసవత్తరీత్యా దానికి తీసిపోవు. దానికొక్క నెలిక చిక్కింది, అందులోని చక్కని శృంగారం. శృంగారరసం అందరికి నచ్చినట్లు మిగిల్నవి నచ్చవు. దాన్లోకూడా వరూధినికద్దనడం, ప్రవరుడు వద్దనడం మా శక్తి వంచన లేకుండా వర్ణితా లయ్యాయ్. అట్లాటి ప్రసంగం అందరికి విన నింపుగా వుంటుంది కాబట్టికూడా దాని ఆధిక్యత యేర్పడింది. ఇతరాశ్వాసాల్లో విషయాలపట్లకూడా మనసా అట్లాటి అభిమానమే పట్టించుకుని విమర్శిస్తే అవి దానికి తీసిపోవని మే మన్నది నీకు నచ్చక తప్పదు.

నే: గ్రాహ్యమైంది. ఇక—తమరు వరూధిన్నన్యాయం చేసారని మేమంతా అనుకుంటాం.

పె: ఇది పెద్ద శంకే. దీనికి మనుచరిత్ర శిల్పాన్నంతా విమర్శించా ల్సొస్తుంది. ఐనా సూలంగా ముచ్చటిస్తా. ఆమె నెట్లా అన్యాయం చేసా? ప్రవరుడిచేత ఊఁ అనిపించలేదనా? అట్లాగైతే ప్రవరుణ్నిమటు కన్యాయం చేయలా అట్లాటి కామినితో ప్రసంగం కుదిర్చి? పవిత్ర శీలుణ్ణి, కామప్రపూర్ణ యైన కాంతామణిని ఏకాంతంగా తారసిల్లజేస్తే యే యవస్థ కలుగుతుందో దాన్ని వర్ణించాం. అందులోది? జరిగిందన్యాయమైతే అది యీశ్వరుడికే తోచిందా అన్నట్లు తర్వాతి కథలో నతని స్వరూపంతోనే ఆ కామిని వాంఛ తీరిందిగా? అసలు ప్రవరుడన్నావ్. అతని పనైపోయిందికాబట్టి అతని సంగతి మళ్ళీ తడవాల్సినపని లేకుండా పోయింది.

నే: (కొంచెం విచారించి) బాగుందికాని తమరూ జరిగిం దన్యాయమా అనుకున్నట్లు "మహీసురాధము డహంకృతితోనని రోష భీషణ స్ఫురణవహించెనో యన నభోమణి దాల్చె గషాయ దీధితిన్" అన్నారేం? అదంతా నేను మీకు వరూధినిపట్ల గలిగిన సానుభూతికి ప్రబల నిదర్శనమనుకుంటున్నా. నేనే గాదు మా కాలం వాండ్లు చాలామం దట్లా గనుకుంటారు.

పె: ఓరీ మీకాలంవాండ్లు చాలా మందితో మాకు చావొచ్చిందే? తోచిన విమర్శనల్లా విసురారే! ఏ మాలోచించ న్నా రట్లా? వర్ణన్ను కథతో గలిపితే యింకా అందంగా వుంటుందని చేసిందాన్ని మాసానుభూతిక్రింద తిప్పారూ? కవిమనస్సు కథలో లీనమై తిరుగుతుంది. ఆ సందర్భంలో నట్లా వ్రాస్తే బాగుంటుం దని వ్రాసాం. రసపోషణకు చిక్కిన వీలును వదలుకునే కవి కవౌతాడా? అట్లాగాకుండా ప్రవరునివంటి పవిత్రుణ్ణి యీ కామినిట్లా చేస్తుందా అని సూర్యుడికి కోప మొచ్చిందంటే యెట్లా వుంటుంది? అదీ అనేవాండ్ల మేమో పైకథ ట్లా జరక్కుంటే. ఏదోవిధంగా ఆ కోర్కె యీడేర్తుందా లేదా? అట్లా సూర్యభగవానునకే కోప మొచ్చిం దనడంలో దానిసూచనకు కూడా వీలుందా లేదా? అందుకనికూడా అట్లా వ్రాశాంగాని ప్రకృత విషయం జరిగిన కథనుసరించిన న్యాయాన్యాయ పరిశీలన మేమాత్రం లేదు.

నే: బాగా తెలిసింది. తమ వర్ణన్లు కొండవీటి చాంతాళ్లా వుంటాయేం? కుప్తంగా జేయక పొయ్యారా?

పె: (ఆశ్చర్యంతో) ఏమిటీ? కొండవీటి చాంతాళ్లా!

నే: అవునండీ. సూచనాస్వరూపమైన వర్ణనే రసవంతమని తెల్లాడిమతం.

పె: ఏమిటీ? తెల్లాడిమతమా?! వాడిమతాన్నే అనుష్ఠించి మీరంతా వాడిదేశం పోరాదూ యీ పనికిమాల్ని దేశంలో నుండకుండా? సమస్త విషయాల్లో వాడి సిద్ధాంతాల్నే అనుసరించరాదూ ఇట్లా మా ప్రాణాల్దీయకుండా?! ఏమిటే వర్ణను కొండవీటి చాంతాళ్లా? వాట్ని సరిగ్గా చదివారూ, చదివితే అర్థంచేసుకున్నారూ. ఓపిగ్గా జదివితే ఒక్కొక్కటందంగా వుందా లేదా? సాంప్రదాయాన్ని పరీక్షించారా యెప్పుడైనా? వాల్మీకివ్యాసుల వర్ణనెట్లా వుంటాయ్? మంచివస్తువులకు బారెడేసి వర్ణనుంటాయ్. మనపడగ్గదుల్లో వున్న పటాలన్నిట్నీ వరసెట్టి వేలగడ్తారు. నగల్నూస్తే రకరకాల నగలూ వేస్తారు. విందొస్తే వింత వింత పదార్థాల్ను సంతరించి వంట జేయిస్తారు. ఉపన్యసిస్తే పూర్వపక్షా లన్నిట్నీ రాద్ధాంతాలు చేసి సిద్ధాంతం జేస్తారు. ఒకటేమిటి, ప్రతిదాన్లో పరిపూర్ణత కోసం పాటుపడ్తారు. ఈ సాంప్రదాయం కవితావర్ణన కెందుకు బట్టదూ? పొరుగింటిపుల్లగూరకు మల్లే మాకూర లేదన్నట్లుంది.

నే: అదేమిటండీ పొరుగింటివంట బాగుంటే మన మట్లా వండుకుంటే తప్పాండీ?

పె: తప్పని ఎవ రన్నారు? వండుకోండట్టాటిది, మీ యిష్టమొచ్చినట్లారగించండి. మా అమ్మమ్మట్లా వండేది కాదుకాబట్టి ఆమె వంట బాగుండ్లే దనొద్దు. ప్రకృతం తెల్లాడిరాత బాగుంటే అట్లాగే రాసుకోండి, మాకేం లోపం? దాని పాప పుణ్యా లెరుగని మమ్మల్నెందుకు విమర్శించడం? మా రాతలు బాగుండ్లే దనుకుంటే వాట్ని చదువుకో బోకండి.

నే: అమ్మ నాయనో! అట్లాగంటే యెట్లా గండోయ్! మాకన్న ఆధారమంతా మీ వ్రాతలైతే. అయి బాబో! మేం వాట్ని వదల్లేమండోయ్!

పె: అయితే ఎక్కడెక్కడో కొత్తల్దూచి, అది మా పూర్వులకు లే దని వాండ్ల నెక్కిరించకండి. సరే; ఇక నేను పొయ్యేదా?

నే: చిత్తం. తమర్తో ఇంకా చాలా మాట్లాడా లనుకున్నాను. ఇంత స్తోద్రం దనుకోలా.

పె: సరే, రేపురా.

నే: చిత్తం. వెళ్లివస్తా.

(నిష్క్రమణ)

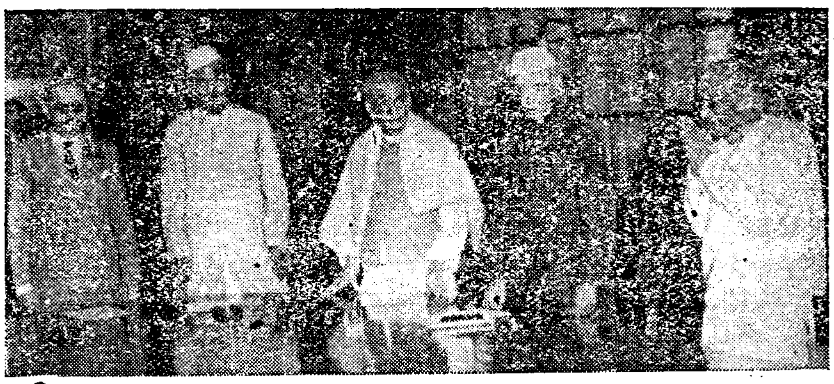

ఆక్టింగ్ గవర్నర్ జనరల్‌గా అధికారాన్ని స్వీకరించిన అనంతరం, మంత్రివర్గసభ్యుల అభినందనల నందుకొంటున్న శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారు.

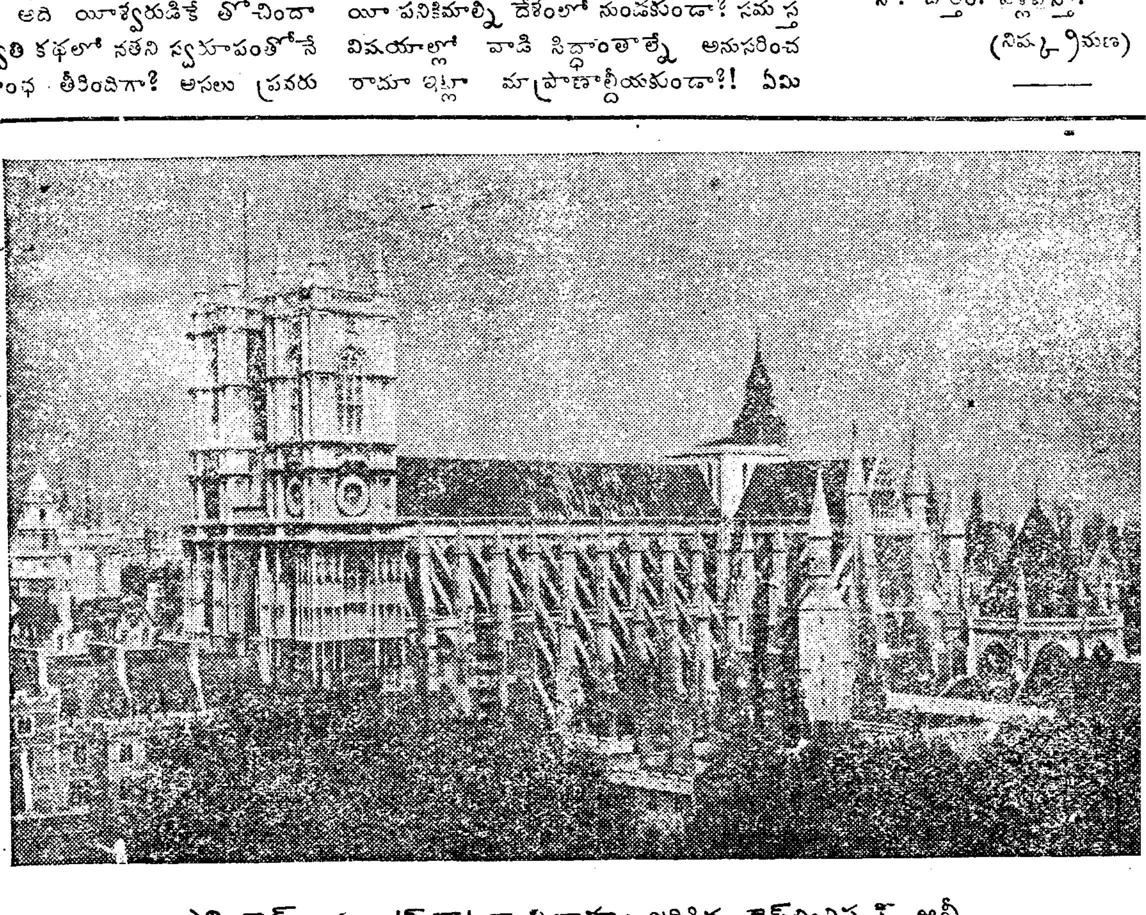

ఎలిజబెత్ - మౌంట్ బాటన్ వివాహం జరిగిన వెస్ట్‌మిన్‌స్టర్ అబీ